

Dr. Pavel Apovnik naš kandidat!

KLUB SLOVENSkih OBČINSKIH ODBORNIKOV SE JE ODLOČIL ZA SAMOSTOJNI NASTOP KOROŠKIH SLOVENCEV PRI PRIHODNIH DEŽELNOZBORSKIH VOLITVAH

Kdor je zadnje čase prisluškoval govorice in glasovom naših ljudi po deželi, je morda dobil vtis, da koroški Slovenci spet zapadamo v politično negotovost in letargijo, ko se koroške stranke že z vso vnemo pripravljajo na deželnozborske volitve — ki bodo verjetno spomladi drugega leta — in je pri nas Slovencih vendar še vse nekje v zvezdah.

Opažamo pa tudi znake budnosti, odločnosti in aktivnosti. Vemo namreč za zahteve in izpovedi, ki pričajo o trdni volji našega

človeka samozavestno ukreniti svojo pot v politično samostojnost. Na Koroškem smo precej razočarani nad „uspehi“ dosedanje dvo- in večtirne narodne politike. Naračata torej število tistih, ki so pripravljene, da se preusmerijo in se odločijo za samostojni nastop.

To težnjo je mogoče zaznavati v osebnih pogovorih kakor jo je tudi razbrati iz nedavno izvršene ankete globaškega kulturnega društva.

Klub je zboroval

v soboto, dne 8. junija 1974, v Celovcu. Razpravljali so o predlogih klubskega odbora v zadevi „Slovenci in deželnozborske volitve 1975“. Predsednik Kluba, Filip Warasch, je prebral sklep odbora: „Spričo politične aktualnosti tega vprašanja in nejasnosti glede enotne poti Slovencev v tej zadevi je odbor Kluba slovenskih občinskih odbornikov upošteval od članov organizacije in od našega ljudstva množično izraženo željo in soglasno sklenil, da predloži zboru tele odločitve v odobritev:

Klub se z vso odločnostjo prizadeva za samostojni nastop koroških Slovencev pri prihodnjih deželnozborskih volitvah, daje na razpolago vsa organizacijska sredstva in

skupno z drugimi ustanovami ter posamezniki določuje obliko in naslov foruma za samostojen nastop.

Klub z zadoščanjem pozdravlja, da je višji vladni svetnik dr. Pavel Apovnik pripravljen sprejeti kandidaturu in predlaga njega za nosilca samostojne volilne liste.“

Predsednik je tudi obrazložil, zakaj da je klubski odbor sprejel ta sklep; omenil je stališče Narodnega sveta — ki se je izrazil pripravljenega za razgovor z najširšimi silami med Slovenci glede volitev — in hkrati opozoril na koroško SPÖ, ki poslanca Ogrisa ne kandidira več za deželni zbor.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Višji vladni svetnik dr. Pavel Apovnik (na levi), se je predstavil javnosti na tiskovnem razgovoru v Celovcu kot nosilec samostojne volilne liste koroških Slovencev pri deželnozborskih volitvah 1975. Filip Warasch (zraven njega), predsednik Kluba slovenskih občinskih odbornikov, je informiral javnost o tozadevnih sklepih Kluba.

Dobrobska analiza

OD KOD SO PRIŠLI?

Tri četrtine udeležencev pri nedeljski manifestaciji Heimatdiensta v Dobrli vasi so bile iz krajev severno od Drave!

To je bilo mogoče ugotoviti s pomočjo registracijskih znakov in števil na avtomobilih. Najmočnejši kontingent so importirali (v organiziranih kolonah) iz okrajja Št. Vid ob Glini (t. j. dobrih 40 odst.). Pičla tretjina udeležencev je prišla iz Labotske doline. Velikovški okraj nad Dravo je bil zastopan samo z 10 odst. Južno od Drave pa ni bilo preveč interesentov za protislovensko manifestacijo (okoli 20 odst. vseh udeležencev). Medtem ko se je okolica Dobrle vasi (Dobrila vas, Sinča vas in Škocijan) še nekoliko izkazala, iz Pliberka in Železne Kaple skorajda ni bilo videti ljudi.

Vprašanje: Zakaj ta import nemško-vindišarskih šovinistov?

UDELEŽBA

Časopisi poročajo o 5000 ljudeh. Tu se vidi, kaj zmora napihnjena propaganda. Z ozirom na število avtomobilov, upoštevajoč še druga prometna sredstva in prostor dogajanj, je treba pripomniti, da v Dobrli vasi ni bilo niti 2000 rjavih in podobnih kričačev.

UBOGA VEČINA

ki je menda tako ogrožena, da jo ščiti na stotine varnostnih oseb! Za varnost domala istega števila ljudi — mladine na mladinskem dnevu pri sv. Hemi — pa je skrbelo samo nekaj žandarmov (1—4). Kaj opravičuje to nesorazmerje v prizadevanju za varnost nemških na eni in slovenskih Korošcev na drugi strani?

Der „Heimatdienst“ lebt von Haßparolen

Eine Kundgebung des Kärntner Heimatdienstes und des Abwehrkämpferbundes am vergangenen Sonntag in Eberndorf/Dobrila vas, artete in ein beispielloses Haß- und Verdächtigungsinferno aus, dem die laut Presseberichten 5000 Teilnehmer begeisterten Beifall zollten.

Der nach eigener Aussage (siehe Interview in der Kärntner Tageszeitung vom 11. Juni 1974, S 11) aus einer sozialistischen Eisenbahnerfamilie stammende 1939-er Jahrgang Dr. Josef Feldner, Obmann des KHD, gab bei der Kundgebung eine Rede von sich, die seit Goebbels seligen Angelehens ihresgleichen suchen dürfte. Hier einige Stilblüten:

verbrecherische slowenische Chauvinisten (der Sicherheitsdirektion sei Dr. Feldner als Verbrechens-Diagnostiker empfohlen),

heimat- und staatsbewußte Südkärntner Bevölkerung (im Gegensatz zu den slowenischen Landesverrättern? Das, Herr Dr. Feldner, ist Vergiftung der Atmosphäre!),

bodenlose, niederrächtige Infamie (gemünzt auf den Obmannstellvertreter des Rates der Kärntner Slowenen Dr. Vospernik, der in der Volkszeitung vom 8. Juni wörtlich erklärt hatte: „Wir distanzieren uns von diesem Attentat. Dynamit ist kein politisches Argument. Im übrigen wird erst zu klären sein, ob der Anschlag nicht eine Provokation des Kärntner Heimatdienstes war. Dr. Feldner hat in den letzten Tagen mehrmals Störaktionen angekündigt und Pauschalverdächtigungen ausgesprochen.“ Was an dieser Äußerung bodenlos infam sein soll, das wird Dr. Feldner erläutern müssen. In der KTZ geht er dann sogar so weit, zu erklären, Dr. Vospernik habe den Kärntner Hei-

matdienst eines Verbrechens bezichtigt. So wird in diesen Kreisen manipuliert, verleumdeter und gelogen.

Weitere Blüten aus Feldners Gruselkabinett:

nationalslowenische Unruhestifter, die Kärntner Slowenen sind völlig (!) gleichberechtigt, die Kärntner Slowenen haben zumindest (also eher mehr?) dieselben wirtschaftlichen Chancen wie der Deutschkärntner, haben über die Gleichberechtigung hinausgehende Rechte, die Slowenenführung verfolgt konsequent extrem nationalistische Ziele und strebt die rücksichtslose Slowenisierung an, die Slowenen verkünden lauthals Blut- und Bodenparolen. Und in diesem Ton geht die Hetzrede weiter. Kommentar überflüssig!

Ein Kärntner Heimatdienst, der solche Parolen von sich gibt, solche Forderungen aufstellt (z. B. deutsche Gottesdienste in allen Südkärntner Pfarren, deutsche Schulen) dient nicht der Heimat und dem Frieden. Wir werden nicht müde werden, immer wieder darauf hinzuweisen, daß viele Exponenten dieser sogenannten heimatgetreuen Organisationen in der Nazizeit Schuld auf sich geladen haben, die ihnen für immer die Legitimation nimmt, anderen Österreichfeindlichkeit vorzuwerfen.

Der Ton, der am vergangenen Sonntag in Eberndorf angeschlagen wurde — zum wievielten Male schon? — kann Kärnten keinen Frieden, höchstens den Kirchhofsfrieden beschern, getreu dem bis heute nicht widerrufenen „Ruf der Heimat“-Zitat, daß in Kärnten erst dann Friede sein werde, wenn eines der Völker dieses Landes nicht mehr bestehen werde. Fahnenweihen — mö-

gen sie auch religiös verbrämt sein — sind nun einmal Geßlerhüte, wenn sich die Redner in haßerfüllte Wortwolken hüllen. In diesem Zusammenhang ist der Standpunkt der Katholischen Kirche Kärntens zu begrüßen, die, aus Furcht vor einem Mißbrauch religiöser liturgischer Handlungen, ein klares Wort gesprochen hat.

Kundgebung in Eberndorf

Das Gurker Ordinariat gibt bekannt:

Die am Sonntag, dem 9. Juni 1974 in Eberndorf stattfindende Feldmesse wurde vom bischöflichen Gurker Ordinariat aus Anlaß einer Fahnenweihe der Ortsgruppe Eberndorf des Kärntner Abwehrkämpferbundes genehmigt. Eine mittlerweile erfolgte Plakatierung hat jedoch gezeigt, daß es sich im vorliegenden Fall nicht um eine Feier lokalen Charakters handelt, sondern um eine in der Durchführung und Zielsetzung dem Ordinariat früher nicht bekannte nationale Protestkundgebung, wobei das von den Veranstaltern angeschlagene Plakat den Gottesdienst in diese Kundgebung als Programmpunkt einbezieht.

Die Kirche lehnt jede Entzweiung der beiden Diözesanvölker ab und kann sich nicht bereit erklären, kirchliche Feiern zu diesem Zweck gebrauchen zu lassen. Das Gurker Ordinariat hat den feiernden Priester ersucht, im Sinne der Synode und gemäß dem Motto des österreichischen Katholikentages über die Versöhnung der Menschen mit Gott

(Nadaljevanje na 8. strani)

Za samostojen nastop

Eden od pomislekov v zvezi s samostojnim nastopom koroških Slovencev so pritažene govornice, ki jih na tihem širijo koroškimi Slovincem nenaklonjene sile, češ vi kar nastopite, toda s tem se boste sami preštelili.

Ta prikrita groznja je na prvi pogled vredna pomisleka, dokler se ne spomnimo na to, da imamo vendar „ljudska štetja“, ki nas že od pred sto let „preštevajo“ in da je pravzaprav vse drugo mešetarjenje o preštevanju ali „kvalificiranem“ ugotavljanju, po mojem lahko še o seštevanju in prištevanju pa še o deljenju, kakršen okus pač kdo ima, ena sama poceni propaganda, ki naj bi nas postavila v prejšnje stanje večne zaskrbljenosti in pasivnosti, v navadno tvarino, ki naj jo drugi obdelujejo kot se jim zadi, se igrajo z nami kot mačka z mišjo.

Toda koroški Slovenci nismo tvarina, nismo snop, ki naj ga nekdo, kdorkoli že, večno mlati, ampak smo osebnost, ki ji gre tudi ta pravica, da je najprej sama nosilec svojih zahtev, da sama govori v svojem imenu. Nikjer na svetu pa nastop neke politične skupine še ni bil označen za samopreštevovanje. Južni Tiroinci, ki skoraj enotno nastopajo pod eno stranko, še niso doživeli, da bi celo najbolj nacionalni italijanski krogi, kot so npr. neofašisti, s tem v zvezi trdili, da so se preštelili. In prav tako ne, da so se preštelili s samostojnim političnim nastopom Slovencev v Trstu.

Dobro se namreč zavedajo, da bi s tem razgalili samo svojo nedemokracijo, svoj ekstremizem, svoj nacionalizem. In če sedaj tudi tukaj na Koroškem nekateri nacionalistični krogi širijo govornice o samopreštevovanju koroških Slovencev, je temu namen samo to, da idejno čimbolj zmedejo koroško slovensko skupnost in jo ponovno spravijo v pasivno stanje.

Naj torej pridejo na dan s trditvami o samopreštevovanju, razkrili se bodo oni sami, ne le pred nami, ampak tudi pred koroško nemško in avstrijsko javnostjo, ki konec koncev le ni tako zmanipulirana, da ne bi več vedela, kaj je demokracija pravica do svobodne politične izbire.

Pa ne le to, s trditvijo o političnem samopreštevovanju se bodo končno ne le pred našo in avstrijsko javnostjo, ampak pred vsem svetom razkrili in blamirali krogi in ljudje, ki rušijo tisočletno avstrijsko večnarodno tradicijo in bolj ali manj na tihem sanjajo o rajhu, dosedaj na varnem zakriti pod klobukom vseh treh velikih strank kot „spoštovani gospod doktor ali spoštovani gospod ravnatelj ta in ta...“ Torej, naj pridejo na dan s tistimi o političnem preštevanju in še s

čem drugim, računi bodo še bolj jasni kot so že bili z navalom na dvojezične napise. Mogoče dobi Koroška še eno turistično posebnost.

Še bolj nejasni pomisleki, kot pravkar omenjeni, so, da nimamo „programa“ za samostojno nastopanje. Toda ko se človek pozanima, kaj je mišljeno pod tem „programom“, dobi nejasen odgovor, svita se nekaj o revolucionarno socialni problematiki, nekaj o razvoju ali kapitalu, nekaj iz bolj ali manj novega ideološkega priročnika, toda ničesar, kar bi izhajalo neposredno iz našega narodnostnega socialnega stanja, iz naših razmer.

Odvč zato vprašanje, kakšno je takšno napredno in demokratično pričanje, saj bi tisti, ki se pozivajo nanj, morali govoriti ravno nasprotno, namreč: „Nastopajte, mi vas prosimo! Vi sami in v svojem imenu govorite pred svetom o narodni in socialni krivičnosti! Naj boj za osnovne človekove pravice ne velja edino za oddaljeni tretji svet!“ To bi bila res beseda!

In to je tudi tisti program, ki ga razume vsak, ki demokratično in napredno čuti, govoriti v lastnem imenu in zaupati najprej v lastno moč.

Za našim samostojnim nastopom pa je sploh dana edina demokratična izbira vsem tistim, ki priznavajo, da je Koroška dežela dveh kultur in dveh narodnosti, nemške in slovenske, ki na njenih tleh živita že nad tisoč let. In vidijo v tem posebno vrednoto in obogatitev. To je naš skupni koroški program, ki res odgovarja značaju dežele, a ga nobena velika stranka ne nudi.

Ustvariti je treba zato tudi možnost take politične izbire, da prideta obe koroški kulturi in obe narodnosti do veljave. Volilni glas vsakega od nas je namreč preveč dragocen, da bi ga lahko prepustili tistim strankam, ki tisočletno prisotnost druge narodnosti v deželi slej ko prej zanikajo in ji odrekajo pravico do življenja.

Vsak začetek je seveda težak in uspeh lahko pride jutri ali šele pojutrišnjem. V Angliji so npr. narodne manjšine kot keltški Valižani in Škoti proti vsemu pričakovanju naenkrat izvolili poslance v parlament.

Uspeh je seveda odvisen predvsem od doslednosti in resnega dela. Pojasniti je treba našim ljudem, da gre za pravico, za osnovno pravico, za našo korist, za našega človeka. Čim več nas bo, tem hitreje bo prišel uspeh. Čim bolj bomo aktivni z razlago in prepričevanjem po vseh naših krajih in pri demokratični nemški javnosti, tem bolj si bomo uspeha gotovi.

OD 10. DO 14. JULIJA 1974:

Mednarodna konferenca o manjšinah bo v Trstu

KONFERENCA IZHAJA IZ OBEVEZE TRŽAŠKE POKRAJINSKE UPRAVE, KI JE ZANJO DALA POBUDO S SODELOVANJEM GORIŠKE POKRAJINSKE UPRAVE IN S POKROVITELJSTVOM AVTONOMNE DEŽELE S POSEBNIM STATUTOM FURLANIJA — JULIJSKA BENEČIJA.

Pripravljalni odbor predstavlja politične in družbene demokratične sile v državi, kot se izražajo v krajevni stvarnosti: Michele Zanetti (predsednik), Sergio Bartole, Stefan Bukovec, Giorgio Cesare, Bruno Chierantoli, Mario Colli, Bruno Gozzi, Aleš Lokar, Roberto Mayer Grego, Sergio Pacor, Karel Šiškovič, Avgust Sfiligoj, Drago Štoka, Lucijan Volk, Armando Zimolo.

Mednarodna konferenca o manjšinah v Trstu se je porodila iz kulturne pripravljenosti in iz točno določene volje, ki obstaja v deželi. Njen prvi politični pogoj pa je prisotnost slovenske etnične manjšine, ki je eden najpomembnejših činiteljev sodelovanja in mirnega sožitja v deželi in v odnosu do bližnje republike Jugoslavije. Trst živi vsak dan v stvarnosti „odprte meje“ bodisi v odnosu do tujine bodisi v odnosu do lastnih prebivalcev, zato je postal mesto simbol in si pridobil pravico — pravzaprav dolžnost — da postane sedež konference.

Iz vsega tega je izšla pobuda, da bi tradicionalno krajevno vprašanje dobilo mednarodno in predvsem evropsko razsežnost. Zavedamo se namreč, da je na kočljivem področju zaščite narodnostnih manjšin vsako izkustvo, vsaka odgovornost velikega pomena za bodočnost milijonov ljudi, ki doživljajo status manjšine.

Pripravljalni odbor je hotel poglobiti razpravo in primerjati ideje, ki so ga spodbudile k delu. Zato je povabil k sodelovanju predstavnike znanosti in kulture, ki so se v svojih raziskavah lotili manjšin, fenomenov in vprašanj, povezanih z njihovim obstojem, glasnike teh vprašanj in predstavnike manjšin. Dolgo pripravljeno delo se je začelo leta 1971: razprave in stiki na mednarodni ravni so utrdili prepričanje pobudnikov bodisi glede aktualnosti vprašanja bodisi glede pomembnosti mednarodne konference, ki naj bo dokaz in priča svobodnega in demokratičnega odnosa do manjšin.

Zaključna faza priprav je privedla do znanstvene predkonference. Udeležilo se je nad 40 znanstvenikov in izvedencev iz vsega sveta, ki so se lotili vprašanja z zornega kota različnih znanstvenih strok: od pravne znanosti do ekonomskih ved, psihologije, zgodovine, jezikoslovja, vseh različnih panog sociologije.

Na pripravljalni konferenci — od 15. do 17. novembra 1973 v Nabrežini pri Trstu — so udeleženci razpravljali o teh temah; zbrali so tudi neposredna pričevanja pripadnikov manjšin in izdelali glavna navodila za znanstveno delo. Udeleženci so soglasno sklenili, da na novo ovrednotijo pojem manjšine z vidika zgodovine in kulture. Iz tega ovrednotenja bodo izviral novi elementi in nova sredstva za preučitev in za klasifikacijo evropskih manjšin.

Do druge svetovne vojne se je vprašanje evropskih manjšin obravnavalo le z etnološkega političnega vidika. Pripravljala konferenca je poudarila predvsem nujnost, da k tem vprašanjem pristopimo na nov način. Zadnja vojna je povsem spremenila celotno podobo razporeditve narodnosti v Evropi in postavila povsem nove primere s socialnim in gospodarskim ozadjem. V Ev-

ropi pa niso izostali primeri, marsikdaj celo dramatični primeri, nezmožni, da bi se manjšinska vprašanja reševala konstruktivno, in manjšine se večkrat smatrajo samo kot razlog trenja in nacionalističnega nasprotja. Z druge strani pa je razvoj industrializirane družbe v mnogih primerih ustvaril novo manjšinsko stanje povezano z družbeno gospodarskimi faktorji, kot so izseljevanje milijonov delavcev in vedno bolj pogosti primeri izrinjenja. V mednarodnih političnih organizacijah in na evropskih srečanjih se manjšinska vprašanja obravnavajo z večjo občutljivostjo in z različnih vidikov. To dokazuje, da jih je treba obravnavati drugače, kar bo storila konferenca v Trstu.

Na pripravljalni konferenci so izdelali na znanstveni ravni osnutke interdisciplinarnih raziskav. S tem so hoteli nuditi Mednarodni konferenci o manjšinah spoznavne elemente in poročilo o stanju raziskav na nekaterih področjih. Dogovorili so se za naslednjo prednostno lestvico:

- dejavnost mednarodnih organizacij;
- uporaba jezika, šolstvo, kultura in sredstva javnega obveščanja;
- družbeno gospodarski aspekti obstoja in razvoja manjšin;
- ustavno-pravni aspekti manjšinskega vprašanja.

To pobudo lahko smatramo za edinstveno na mednarodni ravni. Njena novost je predvsem interdisciplinarnost, osnova pripravljalnega dela in komisij, na katere se bo razdelila konferenca v Trstu. Med konferenco se bodo lahko srečali vsi, ki so jim ta vprašanja pri srcu kot znanstvenikom ali kot politikom, tako da bo prišlo do ustvarjalne primerjave pogojev in tez med večinami in manjšinami. Čeprav mora konferenca osredotočiti svojo dejavnost na narodnostne in etnične manjšine in tako omejiti področje raziskav, se bo lotila tudi vprašanja novih manjšin, ki se sedaj izoblikujejo v Evropi, in jim bo posvetila razpravo ob „okrogli mizi“.

Pri pripravah za Mednarodno konferenco o manjšinah so sodelovali:

Arduino AGNELLI (Italija)
Achille ARDIGO (Italija)
Frane BARBIERI (Jugoslavija)
Franco BASAGLIA (Italija)
Pierre BESSAIGNET (Francija)
Enzo BETTIZA (Italija)
Giorgio BRAGA (Italija)
J. W. BRÜGEL (Češkoslovaška)
Francesco CAPOTORTI (Italija)
Tullio DE MAURO (Italija)
Jean Marie DOMENACH (Francija)
Drago DRUŠKOVIČ (Jugoslavija)
Leopoldo ELIA (Italija)
Felix ERMACORA (Avstrija)
James E. S. FAWCETT (Anglija)
Paul-Jean FRANCESCHINI (Francija)
Paulo FREIRE (Švica)
Leo FUSILLI (Jugoslavija)
Erving GOFFMAN (ZDA)
Toussaint HOCEVAR (ZDA)
Luc HUYSE (Belgija)
Ivan ILLICH (Mehika)
Janko JERI (Jugoslavija)
Koča JONČIČ (Jugoslavija)
Vladimir KLEMENČIČ (Jugoslavija)
Thomas LUNDEN (Švedska)
John LYTTLE (Anglija)
Philippe MEYER (Francija)
Tom NAIRN (Anglija)
Arnaldo NESTI (Italija)
Hans Joachim NOWOTNY (Švica)
Ettore PESSERIN D'ENTREVES (Italija)
Alessandro PIZZORNO (Italija)
Alessandro PIZZORUSSO (Italija)
Janko PLETERSKI (Jugoslavija)
Erich PRUNČ (Avstrija)
Laszlo REHAK (Jugoslavija)
Sergio SALVI (Italija)
Raimondo STRASSOLDO (Italija)
Stipe ŠUVAR (Jugoslavija)
John SZWED (ZDA)
Giuseppe TRAMAROLLO (Italija)
Manlio UDINA (Italija)
Giorgio VALUSSI (Italija)
Theodor VEITER (Avstrija)
Paul VERCAUTEREN (Belgija)
Ben WHITAKER (Anglija)
Gazmed ZAJMI (Jugoslavija)
Dančo ZOGRAFSKI (Jugoslavija)

POLITIČNE NOVICE

NOVA PORTUGALSKA VLADA IMA OPRAVITI S STAVKAMI

Odkar je nova portugalska vlada, ki ji načeluje ministrski načelnik Palma Carlos, na pobudo osvobodilne vojaške junte omogočila državljanom, da svobodno branijo svoje zahteve, so se sprostile tudi delavske sile. Prišlo je do stavk v tekstilni in avtomobilski industriji kakor tudi v elektroindustriji. Nameščenci na podzemeljski železnici v Lizboni so namenoma prišli kasneje na delo. Delavstvo zahteva zvišanje plač, ki naj bi ustrezale zvišanim življenjskim stroškom. Vlada se je postavila na gledišče, da ne more ustreči tem zahtevam, pač pa bo zamrznila cene življenjskim potrebščinam.

EGIPT OBTOŽUJE GADAFIJA

Egiptovski list „Akfbar“ očita libijskemu voditelju Gadafiyu, da organizira politične zarote proti Egiptu; zarotniki so pripravljani na vse, se pravi tudi na politične umore. Egipčani se pa temu pritisku ne bodo vdali. Sudanski predsednik Nimeiri je v razgovoru s sodelavcem nekega egiptovskega lista prav tako napadel Gadafijsa. Dne 17. aprila so v Egiptu odkrili politično zaroto proti Sadatu ter obtožili Gadafijsa, da ima vmes svoje prste. Podobno zaroto so že tedaj odkrili v Sudanu in prav tako vrgli odgovornost zanj na Libijo.

OBLETNICA ZAHODNONEMŠKE USTAVE

V Bonnu so te dni obhajali 25-letnico razglasitve nove zahodnonemške ustave. Predsednik zvezne republike Nemčije Heineemann je ob tej priložnosti poudaril, da je to prva nemška ustava, ki jo je nemško ljudstvo sprejelo z veliko večino. To je bila prava zvezda na nemškem nebu. Ustavo navdihujejo demokracija in socialna načela. Treba je ohraniti demokracijo, pravno in socialno državo, je dejal Heineemann.

Dr. Kirchschräger o manjšinah

Avstrijski zunanji minister in kandidat vladajoče socialistične stranke za predsednika države na volitvah, ki bodo 23. junija, dr. Rudolf Kirchschräger je dopisniku Tanjuga izjavil, da je „Avstrija v resnici zainteresirana za dobre odnose z Jugoslavijo, kar med drugim potrjuje tudi poglobljanje medsebojnih stikov prav v zadnjem času“.

Na tiskovni konferenci, ki jo je imel na Dunaju, je opozoril, ko je odgovarjal na vprašanje Tanjugovega dopisnika o perspektivah za razvoj avstrijsko-jugoslovenskih stikov — pri tem je imel zlasti v mislih še vedno neizpolnjene avstrijske obveznosti iz državne pogodbe glede manjšin — da

izpolnitev določil državne pogodbe terja „pomirjenje duhov“ med večino in manjšino v Avstriji. „Mislim, da se je tak proces že začel,“ je dejal Kirchschräger.

V odgovoru na drugo vprašanje, ki se je nanašalo na manjšino v Avstriji, je omenil, da so „manjšinski problemi povsod taki, da jih ni mogoče urediti v kratkem času, važno pa je ustvariti zaupanje med večino in manjšino. Delo ustreznih komisij za v Avstriji živečo manjšino naj bi vodilo do pomirjenja duhov in omogočilo, da bi državno pogodbo uresničili brez hude krvi, z uveljavitvijo ukrepov za izboljšanje življenja manjšine,“ je opozoril dr. Kirchschräger.

Pater Hugolin Sattner - skladatelj prvega slovenskega oratorija

Štirideset let je minulo, odkar so lepega pomladnega dne pokopali na ljubljanskem pokopališču velikega slovenskega glasbenika, skladatelja p. Hugolina Sattnerja. Njegove skladbe so bile na sporedu skoraj vseh slovenskih korov. Kot skladatelja prvega slovenskega oratorija, ga prišteva glasbena in kulturna zgodovina med velike može slovenskega naroda; zato tudi njegov doprinski kip med skladatelji pred Glasbeno akademijo v Ljubljani.

V autobiografiji, v lastnem življenjepisu, nam je p. Hugolin sam zapustil nekaj drobtin o svojem življenju in delu. Autobiografija je bila objavljena v reviji »Cvetje z vrtov sv. Frančiška« leta 1934; dodatek in opomba je napisal p. dr. France Ačko, ki je tudi znanstveno obdelal »Življenje in delo p. Hugolina Sattnerja«.

Sattner je bil rojen na Dolenjskem, v Kandiji pri Novem mestu, leta 1851. Pri krstu so mu dali ime Franc. Osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval pri frančiškanih v Novem mestu. V gimnaziji se je kmalu navdušil za klavir in violino, kasneje tudi za orgle. Glasbeni učitelj mu je bil p. Inocenc Gnidovec, ki je bil na gimnaziji profesor matematike. »Petja in muziciranje je bilo obilo.«

Po šestem razredu gimnazije je leta 1867 vstopil k frančiškam, kjer je dobil redovno ime Hugolin in ga od tedaj poznamo le pod tem imenom. V noviciatu je bil v Nazarjah v Savinjski dolini, sedmi in osmi razred in filozofijo je končal v Gorici, bogoslovje pa v Ljubljani. Tako v Gorici kot v Ljubljani je pomagal z orgljanjem pri božji službi. Kmalu po novi maši (1874) je bil nastavljen v Novem mestu za organista in učitelja petja na gimnaziji. »Tedaj so pričele nastajati moje prve kompozicije, katere je pozneje izdala Glasbena Matica; en zvezek za mešani zbor in eden za moški zbor.«

Za Beethovna pripovedujejo, da je na vprašanje, kako je mogel doseči v svojih skladbah tako lepoto in tako popolnost, odgovoril: »Vedno sem na to mislil.« Podobno moremo reči tudi za p. Hugolina Sattnerja: Sam pripoveduje, da je ves prosti čas porabil za glasbo: stalno je študiral, delal in pisal. Zato se je v svojih skladbah povzpел do take popolnosti. Zdi se, da mu melodija kar sama teče izpod peresa in se harmonijo čudovito ujema in dopolnjuje; vse se med seboj naravno preliva in preplava, kot bi bil spev »ulit iz enega kosa«.

Ko je papež Pij X. zavrgel naziranje strogega cecilijanizma, ki je oviral osebni polet, ter dal moderni glasbi priložnost, da spet vstopi v Cerkev in kot enakovredna slavi Boga pri maši, se je Sattner tedaj z drugimi glasbeniki pričel otrešati strogih spon; šele ko se mu je to posrečilo, mu je mogla duša prav zapeti.

Tedaj so nastajale njegove najlepše in najboljše skladbe: »Missa Seraphica«, ki jo znova najdemo v katalogih velikih inozemskih glasbenih založb, kantata »Jestejeva prisega«, oratorij »Assumptio«, velika

kantata »Oljki«, »Te Deum«, simfonična pesnitev »Soči«, »V pepelnični noči«, »Ob nevihti« — da omenimo samo nekatera velika in pomembna dela. Besedila je jemal od priljubljenega pesnika Simona Gregorčiča.

Najobširnejše Sattnerjevo delo je romantična opera »Tajda ali komposteljski romarji« na besedilo Ivana Preglja. Zadnje obširnejše delo je kantata »V kriпти sv. Cecilije« na besedilo p. Krizostoma.

Med vsa ta velika dela pa je p. Hugolin posejal številne skladbe in zbirke, ki po vsebini in pomenu nič ne zaostajajo za navadenimi, včasih jih še prekašajo. Med temi zbirkami so posebej omembe vredne Marijine pesmi »Planike« in »Kraljica miru«, »Božičnica« in »Golgota«, »Osem postnih pesmi«.

Kljub velikemu številu in lepoti skladb, kljub temu da je mnogim zvonovom širom po Sloveniji določil intonacijo (tudi zvonovom pri božjepotni cerkvi na Brezjah), kljub temu, da je preizkusil in potrdil precejšnje število orgel ter bil vrsto let župnik

LIKOVNA UMETNOST:

60-letnica Doma umetnikov v Celovcu

V petek, 7. junija, so odprli v Celovcu jubilejno razstavo »60 let Doma umetnikov«, katere se je udeležilo lepo število ljubiteljev koroške likovne umetnosti. Razstavo je odprl osebno deželni glavar Leopold Wagner, ki je v svojem nagovoru orisal vlogo, ki jo je imelo v zadnjih šestdesetih letih Društvo koroških umetnikov. Sedem let po ustanovitvi in komaj mesec pred izbruhom prve svetovne vojne, je Društvo koroških umetnikov na zemljišču, ki ga je dala na razpolago celovška mestna občina, odprlo svoj »Dom umetnikov«. Od tedaj je ta dom eden izmed kulturnih središč naše dežele, hkrati pa je postal dom vseh ustvarjajočih likovnih umetnikov Koroške: slikarjev, grafikov in kiparjev.

Dežela Koroška vidi še nadalje svojo prvenstveno nalogo v tem, da bo podpirala in pospeševala stvariteljske moči dežele in podpirala privatne ustanove in kulturna društva.

Na tiskovni konferenci dan poprej pa je predsednik Društva umetnikov dr. Ernst Lecher podal pregled zgodovine Doma umetnikov.

Društvo koroških umetnikov so ustanovili leta 1907, ki je bilo nastanjeno prvotno v benediktinski šoli. Ker pa so likovniki želeli, da bi bil njihov dom zgrajen čimprej, in sicer najprej je bil določen kraj: na vogalu Kolodvorske ceste in Viktringer Ringa, sedem let kasneje pa so na iniciativo prvega predsednika Društva umetnikov barona von Helledorffa ter po načrtih arhitekta Baumgartnerja zgradili svoj »Dom umetnikov« na zemljišču ob cesti Radetzkyja. Odprli pa so ga 1. avgusta leta

v župniji Marijinega oznanjenja v Ljubljani, bo p. Hugolin Sattner v zgodovini slovenskega naroda zapisan med velike može zato, ker je podaril narodu prvi slovenski oratorij. Do Sattnerjevega oratorija smo Slovenci morali vedno posegati po tujih umetninah te vrste (Händel, Haydn, Dvořák, Beethoven, Perosi; oratorij je skladba velikega obsega za soli, zbor in orkester na besedilo verskega značaja.)

Besedilo za Sattnerjev oratorij Assumptio — Vnebovzetje bl. D. M. je v glavnem vzeto iz sv. pisma (nabral dr. Aleš Ušeničnik, v pesniški obliki predstavil dr. Mihael Opekca). Trije deli oratorija so: Dormitio — Marijina smrt, Assumptio — Marijino vnebovzetje in Coronatio — Marijino kronanje v nebesih. Stanko Premrl je o oratoriju zapisal: »Vobče je treba priznati, da je Sattnerjev oratorij krasno, enotno zloženo delo, polno zdrave in sveže melodike, iskren izliv srca, navdušenega za slovensko glasbeno umetnost in vmetega za vzvišene verske ideale« (Dom in svet, 1912).

P. DR. VENDELIN ŠPENDOV, OFM

1914. Že na prvi razstavi so sodelovali umetniki: Willroeder, Boeckel, Riederer, Gregorič, Klimt in von Stuck. Nato je izbruhnila prva svetovna vojna in načrt, da bi ljubiteljem upodabljaljoče umetnosti v letnih razstavah pokazali najnovejše umetniške smeri: futurizem, kubizem in neopresionizem, niso mogli izvesti.

Po letu 1918 so morali Društvo umetnikov pod najtežimi pogoji skoraj na novo preosnovati. Med njegovimi člani najdemo imena kot: Zunk Christl, Bradaček, Florian, Esterl in Lobisser. Dalje so prišli novi člani iz Beljaškega kroga (Klemenčič, Canaval, Kalcher in Dobner) iz Šole v Čajni pa Kolig, Wiegele in Mahringer.

Druga svetovna vojna je pretrgala plodno delo koroških likovnih umetnikov, ki pa je pravzaprav ponovno vzcvetelo šele v zadnjem desetletju.

Tradicionalnemu slikarstvu in plastiki se v novejši dobi pri nas pridružuje še grafika. Poleg umetnikov kot so: Werner Berg, Karl Bauer, Egon Wucherer, Ernst Graef, akvarelist Pepo Grabner in kipar lesa Jandl, se pridružujejo še nova imena npr. Hoke, Tragatschnig, Tichy, Staudacher, Marija Laßnig in Krawagna ter cela vrsta mlajših umetnikov, med njimi omenjamo našega rojaka Valentina Omana, ki je v novejšem času postal znan po svojih izrazitih grafičnih listih.

Ta razvoj je del zgodovine Društva koroških umetnikov. Zaradi tega je Dom umetnikov še danes središče umetnosti naše dežele.

Prof. Tragatschnig, ki je s svojim štabom (Bauerjem, dr. Anderluhjem in Krško) pripravil tako impozantno razstavo z

Mladinsko literarno in risarsko tekmovanje

Že tretjič je Matična knjižnica v Piranu v Sloveniji razpisala nagradni natečaj za najboljši spis na naslove: MOJE MESTO PIRAN, SLOVENSKA OBALA, KULTURNE ZNAMENITOSTI PIRANA, MORJE IN POMORSTVO PRI NAS, SOŽITJE MLADIH DVEH NARODNOSTI IN POLETNI VRVEŽ NA NAŠI OBALI.

Uprava je prejela mnogo spisov, ki so individualno obravnavali izbrano snov, vsak s svojega vidika in opazovanja. Bili so to razni doživljaji, novelice, spomini na zgodovinsko preteklost, opazovanja slik in prizorov na piranski obali v poletju ter opisi krajev.

Devetnajst učencev, oziroma dijakov je prejelo za svoje delo lepe knjižne nagrade, ki so bile usklajene z naslovi tem. Stane Bernik: »KOPER, IZOLA, PIRAN« in Vladimir Kolar in Giuseppe Bufalari: »JADRAN — MORJE MIRU«. Nagrade je podelila uprava Matične knjižnice Piran Marijana Lenassi.

Prav tako je bila v Mestni galeriji Piran tudi otvoritev razstave otroških likovnih del. Podpredsednik Kulturne skupnosti ter predsednik odbora za galerijsko in muzejsko dejavnost pri kulturni skupnosti Koper, Izola in Piran, Črtomir Kolenc, je pohvalil mladino za njeno delo, zanimanje in zavzetost za umetnost in jo spodbudil k še večji ustvarjalnosti in izpopolnjevanju.

Risbe so bile izdelane v najrazličnejših tehnikah in so podajale motive Pirana, obale, morja in krajev Slovenije, pa tudi zamejstva in bližnje Italije. Oddanih je bilo 360 risb razstavljenih pa nad sto petdeset.

Rostropovič gost Carintskega poletja

Svetovnoznan ruski čelist Mstislav Rostropovič in njegova žena, sopranistka Galina Višnjevska, bosta v avgustu gostovala v Osojah in Beljaku na festivalu Carintskega poletja.

Umetniškemu vodji festivala, prof. Helmutu Wobischu, je namreč uspelo za tri koncerte angažirati znameniti umetniški par. 13. avgusta bo priredila sopranistka Galina Višnjevska v beljaškem Kongresnem domu pevski koncert, na katerem bo pela pesmi, na klavirju jo bo spremljal njen mož Mstislav Rostropovič.

14. in 19. avgusta bo igral umetnik Rostropovič v osojski samostanski cerkvi šest Bachovih suit za čelo. Kot je znano, o tem je pisalo vse svetovno časopisje, je dobil ruski umetnik od sovjetskih oblasti dveletno dovoljenje za turnejo v tujino. Slavni čelist je prispel že v London, njegova družina pa mu bo sledila v kratkem.

200 deli umrlih in živečih koroških likovnih umetnikov, je orisal načrt jubilejne razstave.

Gospa dvorna svétnica dr. Lee Springschitz, ravnateljica Deželne galerije v Celovcu pa je dejala, da je našla na Dunaju pri založniški družini Zsolnay sliko (olje) »Portret gospe Zs« umetnika Franza Wiegeleta, ki predstavlja brez dvoma biser te razstave. Ta slika je bila prvotno (1929) vredna 8000 šil. Ker je to največja Wiegeletova slika, in ena izmed redkih umetnin, jo namerava kupiti Deželna galerija. Tu pa je spet finančno vprašanje, ker zahteva lastnica slike, vnukinja portretiranke, ga. Germanie Zsolnay za sliko 220.000 šil.; ta cena pa zaradi umetniške vrednosti slike ni nikakor previsoka. Ga. dr. Springschitz je ob tej priliki zaprosila navzoče novinarje, da napravijo reklamo v svojem časopisju za to sliko, da bi ljubitelji likovne umetnosti s finančnimi sredstvi podprli akcijo Deželne galerije za odkup tega izrednega umetniškega dela.

Ob tej jubilejni razstavi je Društvo koroških umetnikov izdalo tudi lep umetniško izdelan katalog.

Razstava »60 LET UMETNIŠKEGA DOMA« bo odprta od 7. julija in jo lahko obiščete dnevno od 9. do 12. ure in od 14. do 19. ure. Ker tu še nikoli ni bilo prikazano toliko umetniške lepote, razstavo ljubiteljem likovne umetnosti, toplo priporočamo.

P. S. V času jubilejne razstave sta na razpolago občinstvu dva grafična lista Valentina Omana in Karla Brandstätterja: naročilniška cena za list: 500.— šil.

B. L.

Ta umetnina (olje) je stvaritev koroškega slikarja Franza Wiegeleta in predstavlja eno izmed glavnih likovnih umetnikov. Slikar Franz Wiegele je to sliko ustvaril leta 1929 na posestvu družine dunajskega založnika Zsolnaya (izgovori: Zolnaj) v bližini mesta Bratislave na Češkoslovaškem. Umetnina je portret žene založnika Zsolnayja. F. Wiegele je bil rojen leta 1887 in je umrl leta 1944.

Menschenliga für Pressefreiheit, aber gegen Diskriminierung von Minderheiten

Der Zentralvorstand der »Österreichischen Liga für Menschenrechte« hat sich in seiner letzten Sitzung auch mit der umstrittenen Dokumentationsserie befaßt, die vom 7. April bis zum 19. Mai in der Wiener »Neuen Kronen-Zeitung« unter dem Titel »Die Juden in Österreich« erschienen ist. Er ist dabei zu folgender einhelliger Stellungnahme gelangt:

1. Im Sinn der verfassungsmäßig verankerten Meinungs- und Ausdrucksfreiheit muß auch die Berechtigung zur Veröffentlichung kritischer Darstellungen über die Geschichte des österreichischen Judentums grundsätzlich anerkannt werden, sofern dabei nicht gegen geltende Gesetze verstoßen wird und eingesandte Berichtigungen von der Redaktion ebenfalls publiziert werden.

2. Nicht die Artikelserie Dr. Reimann's an sich, sondern ihre, das übliche Maß bei weitem überschreitende Ankündigung — bei der sogar die österreichische Nationalfahne durch ihre entstellte Wiedergabe größtenteils mißbraucht worden ist — konnte bei unkritischen Lesern als Ermunterung zu antisemitischen Aktionen aufgefaßt werden. Diese kommerzielle Auswertung mußte um so taktloser erscheinen, als noch zahlreiche Mitbürger leben, deren Angehörige dem nationalsozialistischen Massenmord an den Juden zum Opfer gefallen sind.

3. Entschieden zu verurteilen ist die erfolgte Mitveröffentlichung von — teilweise sogar anonymen — Leserbriefen, die primitivste antisemitische Auffassungen zum Ausdruck brachten und daher gegen die menschenrechtlichen Mindestnormen verstoßen haben.

4. Die österreichische Menschenrechtsliga appelliert aus diesem Anlaß neuerlich an alle österr. Redaktionen, grundsätzlich keine Leserzuschriften zu veröffentlichen, die entweder anonym sind oder einen diskriminierenden Inhalt aufweisen.

Vetrinj pri Celovcu

Ko smo zvedeli, da je umrl nam dobro znani Primus Sluga, smo šli na pogreb v Vetrinj. Poznali smo rajnega Primija kot šaljivega, vedno nasmejanega, bodisi v nemški ali slovenski družbi, zmeraj je prinesel kos smeha in zabave med ljudi.

Rojen je bil na Rutah v hodiški fari, in je kot delavec v Vetrinju, kjer je tudi stanoval, zaslužil svojo pokojnino. Pred letom pa mu je prometna nesreča ugrabila njegovo ljubljeno ženo. Ker je bil tudi pevec, sta mu zapela dva pevska zbora lepe nagrobnice.

Vse lepo in prav. Da pa so imeli priložnost tudi vetrinjski »Abwehrkämpferji« in ÖVP-jevci pokazati svoje grebene (na njihovo srečo je bil rajni organiziran član) in so trobenjali po stari navadi. Naj bi njihov govornik obdržal te besede zase in ne poudajral: »Er war immer bereit, sein Vaterland zu verteidigen, wo immer es war und was immer kommen sollte. Was aber das bedeutet genau in der heutigen Zeit, das brauch ich euch nicht sagen.« Kam so merile te besede? Na nas Slovence, ki se potegujemo za svoj materin jezik in za svoje pravice. Samo za to in nič drugega. Zato pa je treba pri vsaki priliki strašiti ljudi in tudi še na pokopališču.

Če pa je ta ÖVP-jevski govornik pozabil, da je njegova materina beseda bila slovenska, pa mu to povemo na uho, ker ga vsi dobro poznamo. Tak govornik sam sebi trga uglied.

Terezija Pačk, Kotmara vas

SPD Borovlje vabi na

pevski koncert

v nedeljo, 16. junija, ob 14.30
pri Cingelcu na Trati

Sodelujejo pevski zbori: »Mojcej« iz Trebinje — Moški pevski zbor SPD »Edinost« v Pliberku — »Tržiški oktet« iz Tržiča.

Ljubitelji slovenske narodne in umetne pesmi vabimo, da se koncerta udeležijo v čim večjem številu.

Društveni odbor

Miklavčevo: Zločin po naročilu?

Bomba, ki je eksplodirala v noči od preteklega četrta na petek v Miklavčevem, ni povzročila samo škodo nad 200.000 šil., temveč tudi celo vrsto protestov, dementijev in uradnih izjav. Jasno, da so se vključile tudi javne oblasti ter začele s strogim preiskovanjem, da bi čimprej odkrile neznane storilce ter ozadje bombnega atentata.

Kljub temu, da so pristojne državne oblasti za razčistitev tega primera, je treba opozoriti nekaj dejstev, ki so tesno poveza-

Eksplodija na pristršku »Domovinske hiše« v Miklavčevem, občini Žitara vas, je deloma porušila zgradbo. Pri preiskavi izvedencev za razstrelivo, so našli dele peklenskega stroja, ki je bil povezan z vžigalno vrstico.

na z obstoječo situacijo na Koroškem ter z omenjenim incidentom. Če poznamo položaj na Koroškem, vemo za dejstvo, da je poskus delne izvršitve avstrijske državne pogodbe spodletel, ker je za demokratično upravljanje države odgovorna oblast kapitulirala pred silami, ki že zmeraj nastopajo proti življenjski pravici slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Tako imenovani narodni boj se je prefunkcional v strankarsko politični primer, kar je imelo za posledico izoblikovanje dveh taborov. Reakcionarne sile (pod krilom Heimatdiensta ter ob asistenci avstrijskih konzervativnih političnih grupacij) na eni strani ter le tem nasprotujočimi demokratično usmerjenimi krogi na drugi strani. Prišlo je do skupnih nastopov nam nasprotnih sil, česar višek smo doživeli v »Ortstafelstürme« na drugi strani pa so se k demonstraciji oktobra 1973 pridružili tudi Nemci, da bi združeno z nami izbojevali življenjske pravice koroških Slovencev. Prav tedaj pa je prišlo do ločitve duhov, kapitulaciji zvezne vlade pred nacističnimi silami je sledilo popuščanje (koroške) Socialistične stranke naproti nestrpnosti in protislovenskim krogom. Odločno izvajanje take politične taktike — kar naj bi služilo pomiritvi v deželi — je privedlo do odstopa Sime in pa tudi do izločitve poslanca Ogrisa iz kandidatne liste za deželnozborske volitve 1975.

Leta 1972, ko se je položaj na Koroškem nevarno zaostri, gotovim krogom ni uspelo, to vzdušje napetosti stopnjevati. Prav posebno Heimatdientu se je zdelo vzdušje preveč mirno, posebno pa je moral ugotoviti, da izgublja ugled pri koroškem ljudstvu. Prvi trn Heimatdientu je bilo formiranje nemških in slovenskih demokratov v Solidarnostnem komiteju za pravice koroških Slovencev; drugo pa spoznanje, da delovna komisija za ugotavljanje manjšine najbrž ne bo privedlo do pričakovanega uspeha. Negotovost pa je povzročila tudi izjava dr. Scrinjica o virilistu (slovenski zastopnik v deželnem zboru) in neuspeli poskusi vodje KHD dr. Feldnerja, ko je opozarjal na »ogroženo Koroško« po Dunaju in Salzburgu. Na Koroškem je KHD ugotovil, da ni več tiste »pripravljenosti za duhovni obrambni boj«. (Die Kameradschaft, maj 1974)

Nikakor ne v račun heimatiendistovega koncepta pa so šli poskusi obnavljanja razgovorov med obema narodoma (npr. koroška sinoda, Wagnerjev predlog o »koroškem omizju«) ter resnične in stvarne informacije široki javnosti v raznih avstrijskih časopisih in v zadnjih televizijskih oddajah. Zavzetost prof. Gattererja ter dr. Veiterja, so za KHD nesprejemljive oblike reševanja

člena 7. Vse to je povzročilo nov »umetni prastrah« in živčnost. Heimatdienst je moral z ogorčenjem vzeti na znanje, da se je celo zastopnik deželne vlade dr. Unkart pred nedavnim v nekem časopisu izjavil za Slovincem naklonjeno izvajanje avstrijske državne pogodbe.

Vse je kazalo na gotovo konsolidacijo koroških razmer, kar bi seveda pomenilo oviro za izživiljanje protislovenskih sil. V takem ozračju bi najbrž vsak poskus ščuvanja

spodletel, ker so se tudi ljudje že naveličali. Zato se je odločil Heimatdienst za drugo pot: da bi vzbudil široko zanimanje pri nemških sodeželanah za proslavo v Dobrli vasi, je že teden prej izjavil, da so napovedane motnje te prireditve. S tem oznanjanjem nemira naj bi se v naprej ustvarilo ugodno vzdušje za protislovensko delovanje Heimatdiensta.

Da se povrnemo nazaj: bombni atentat na »Haus der Heimat«, ki je last Heimatdiensta, je gotovo znovega zanetil koroške duhove in jih usmeril protislovensko. Nesramno in izzivalno je to izkoristil Heimatdienst na nedeljski proslavi v Dobrli vasi, saj je posebno govor dr. Feldnerja odprl sleherne mu oči, da gre tu res za »krvavo resnost«, kakor piše koroški »Volkswille«. Kdor z mečem prične... s. h.

Slovensko prosvetno društvo »Vinko Poljanec« v Škocijanu vabi na

literarni večer

v petek, 14. junija 1974, ob 20. uri
v farni dvorani (mali) v Škocijanu.

Iz svojih del bodo brali pesniki in pisatelji pododbora Društva slovenskih pisateljev v Mariboru: Nada Gaborovič, Janez Švajncer, Branko Rudolf, Slavko Jug in Leopold Suhodolčan.

Gostovanje bo v okviru sodelovanja Slovenske zveze s pododbom Društva slovenskih pisateljev v Mariboru in v čast nam je, da bodo besedni ustvarjalci iz Maribora gost našega društva. Zato vas prosimo, da se literarnega večera udeležite v čim večjem številu. Društveni odbor

Dobro urejena SPAR-trgovina v bližini Celovca išče prodajalko s prakso. Stanovanje na razpolago. Plača po dogovoru. Poudbe na upravo lista.

Teden srečanja 1974

Tudi letos bosta mesto Celovec in ORF - Koroški studio priredila tradicionalni TEDEN SREČANJA. Organizacija je v rokah dr. Franza Kohlmaierja, umetniško vodstvo za glasbo je prevzel dr. Nikolaus Fheodoroff, za literaturo Ernst Willner in za folkloro prof. Helmut Wulz.

Teden srečanja ima tri glavne veje:

1. komponistovski simpozij pod naslovom »Avtor in kritika«;
2. literarni simpozij pod naslovom »Avtor in kritik«;
3. folklorni simpozij pod naslovom »Potrebujemo šege in običaje?«

1. KOMPONISTOVSKI SIMPOZIJ: »Avtor in kritika«

NEDELJA, 23. junija, ob 19.30 bo otvoritev »Tedna srečanja 74«. V Domu glasbe bo imel koncert Komorni orkester Koroškega studia.

PONEDELJEK, 24. junija, bo ob 10. uri v Mestnem domu: 1. simpozij: »Kako lahko glasbeni kritik vpliva na ustvarjanje komponista in stilistično na interpreta«; ob 15. uri: 2. simpozij: »Kritika kritike iz zornega kota avtorja«; ob 20. uri bo v Domu glasbe javni koncert Slovenske filharmonije iz Ljubljane;

TOREK, 25. junija: ob 10. uri: 3. simpozij v Mestnem domu: »Kritika dunajske glasbene kritike«; ob 17. uri: v Mestnem domu: otvoritev razstave »Kič, manipulirani okus«; ob 20. uri bo v Mestnem domu družabno srečanje.

2. LITERARNI SIMPOZIJ: »Avtor in kritik«

TOREK, 25. junija, bo ob 20. uri v Mestnem domu družabno srečanje. SREDA, 26. junija, bo v Mestnem domu ob 9.30 1. simpozij: »Kritik kot pospeševalec, posrednik ali preprečevalec?« (Peter Turrini — Gerd Jäger); ob 19. uri bo na gradu Mageregg delovni pogovor udeležencev simpozijev.

ČETRTEK, 27. junija, ob 9.30 bo v Mestnem domu 2. simpozij: »Kritik kot pospeševalec, posrednik ali preprečevalec?« (Marcel Reich-Ranicki, Peter Härtling); ob 20. uri bo v Mestnem domu javna diskusija občinstva.

3. FOLKLORNI SIMPOZIJ: »Potrebujemo šege in običaje?«

PETEK, 28. junija, bo v Mestnem domu ob 15. uri: 1. simpozij: »Običaji in šege med tradicijo in kupčijo« (univ. prof. dr. Oskar Moser); diskusijo vodi prof. dr. Bertl Petrei;

ob 19. uri bo v Mestnem domu: 2. simpozij: »Običaji in šege na televizijskem ekranu« (Jörn Thiel); diskusijo vodi prof. dr. Bertl Petrei.

SOBOTA, 29. junija, bo ob 10. uri v Mestnem domu: 3. simpozij: »Novi običaji in šege med socialnim preobratom in spremembo pojmovanja (smisla)«; diskusijo vodi univ. prof. dr. Oskar Moser;

ob 10. uri bo v Deželnem dvorcu javni nastop »Dan evropskih folklornih skupin«; poje, pleše in muzicira sedem narodov; ob 19.30 bo javni nastop v Domu glasbe folklorni festival »Avstrija in njeni sosede«.

Sodelujejo: Fšacan (Češkoslovaška), Waakirchner Buam (Zahodna Nemčija), družina jodlarjev Reichmuth-Kistler (Švica), Bindergassler Hausmusik (Italija), folklorna skupina iz Preloke (Slovenija — Jugoslavija), folklorna skupina Hajdu (Madžarska), folklorna plesna skupina iz Innsbrucka (Avstrija) in Radentheiner Volksmusikanten (Avstrija).

NEDELJA, 30. junija, bo ob 10. uri krožna vožnja po Vrbskem jezeru udeležencev folklornega festivala 74.

Clevelandčan Richard Hlabše — prejemnik Slovenske nagrade

Letošnja nedelja, 19. maja, bo brez dvoma zabeležena v zgodovini ameriških Slovencev kot izredno važen dan.

Na ta dan je obhajal svojo petdesetletnico Slovenski narodni dom na St. Clairju in na njegovem odru so složno nastopila številna slovenska kulturna društva in pokazala, da je zavest slovenstva in bratstva vsaj včasih močnejša od vseh strankarskih in političnih razlik.

Na ta dan so Združena slovenska društva — United Slovenian Society — razvila eno največjih parad v zgodovini mesta Cleveland in prepričala navdušeno množico, da je v naših organizacijah in podjetjih še mnogo življenjske moči in obstajajo pogoji za živahno nadaljno rast in razvoj.

Na ta dan je v Narodnem domu in izložbah Slovenski institut — Slovenian Research Center of America — razstavil več sto slik in dokumentov, ki neizpodbitno dokažejo, da so bili tudi Slovenci med zelo pomembnimi ustvarjalci ameriške in svetovne kulture in civilizacije.

Ob tej priliki je Slovenski institut razposlal v svet tudi okrog tisoč izvodov svojih Poročil (Newsletter) v slovenski in angleški izdaji, kjer poleg drugih zanimivosti prvič v zgodovini čitamo o dolgi vrsti slovenskih izumov in položajev, ki so pomagali kovati usodo in narodno obrambo Amerike in o tem, kako je Slovenec Maks Stupar iz Metlike zgradil eno prvih tovarn letal v Ameriki in na svetu, ali kako se je dr. Wernher von Braun, skupaj z drugimi prvaki vesoljskih programov, učil od slovenskega pionirja Potočnika-Noordunga.

In na ta dan je po vsej verjetnosti pr-

vič v zgodovini predsednik velike ameriške univerze slovesno izročil slovensko nagrado — Slovenian Studies Award. Na Kentu, nedaleč od Clevelanda, Barbertona, Akrona in drugih slov. naselbin je med ploskanjem tisočglave množice stopil na slavnostni oder mlad slov. ameriški študent, medtem ko so zvočniki napovedali: RICHARD HLABŠE — SLOVENIAN STUDIES AWARD. Nagrado mu je slovesno izročil in mu prvi čestital sam predsednik univerze dr. Glenn Olds, mednarodno znani pedagog in avtor in bivši ameriški vzgojni zastopnik pri Združenih narodih.

Richard, čigar starši živijo na Myron cesti v slovenski st. clairski naselbini, je član že tretje generacije, a vendar je še vedno zelo zaveden Slovenec, ki rad igra in poje slovenske pesmi in ne more prehvaliti slovenskih štruktlev in žgancev. Slovensko nagrado pa je dobil za izredno pridnost in izjemni napredek pri študiju slovenščine. Ta študij je proglasil za svoj najljubši predmet, čeprav ima tudi v vseh drugih predmetih same odlične ocene.

Slovenska nagrada — Slovenian Studies Award — je skupaj z Richardovim imenom vpisana tudi v univerzitetno spominsko knjigo, Honors Day 1974. Nagrada ni le krona sedem let nepretrganih slovenskih študij na Kentski univerzi, ampak predstavlja tudi visoko akademsko priznanje slovenski kulturi in vsem ameriškim Slovincem.

Zavednemu, nadarjenemu in marljivega Richardu in njegovim staršem in sorodnikom k temu tako pomembnemu uspehu iz srca čestitamo!

Prof. Edi Gobec

Pisatelj Bruno Brehm - umrl

V sredo, 5. junija, je na svojem domu v Altausseeju, v 82. letu starosti umrl pisatelj Bruno Brehm.

Bruno Brehm je bil stari Avstrijec. Rodil se je 23. julija 1892 v Ljubljani, mlada leta se je potem preživel v Pragi, Egru in Znaumu. Na Dunaju je študiral umetnostno zgovino in je dosegel s svojim opisovanjem propadle monarhije izredno velik in trajen uspeh. Zlasti pod naslovom „Prestoli padejo“ (Die Throne stürzen) izšla trilogija romanov „Apis in Este“, „To je bil konec“ (Das war das Ende) in „Niti cesar niti kralj“ (Weder Kaiser noch König), pa tudi mnogi drugi njegovi romani, pripovedovanja in krajše zgodbe so veljali in še veljajo kot stalni uspehi na knjižnem trgu.

Bruno Brehm, ki je že dolgo živel na svo-

jem domu v Altausseeju, je bil 1962 odklikovan z nagrado Petra Roseggerja, ter bil s tem le enkrat uradno počaščen v domovini, je bil lahko v resnici ponosen na številne bralce svojih del.

Desetletja ni bilo bolj branega romana, kot je bil Brehmov „Apis in Este“.

GOSENICE SO NAPRAVILE VELIKO ŠKODO

Poleg drugih škodljivcev so letos napravile veliko škodo na sadju gosenice, in sicer so močno objedle listje še preden se je pričel razvijati sad. Sadjarji so jih opazili prav na vseh vrstah sadja, v nekaterih primerih so obrale še zlasti cimbare in slive. Kaže, da bo hrušk zelo malo; te pa je pokvarilo posebno hladno vreme ob cvetenju.

Kmet in vrtnar v juniju

NA NJIVI:

Te dni bomo okopavali krompir, ki smo ga letos sadili pozno, in tudi druge okopavine, da tako ohranimo v zemlji prepotrebno vlogo. Paziti moramo, da se na krompirju ne razvije krompirjeva plesen ali koloradski hrošč. Okopavali bomo tudi peso in skrbeli za zatiranje raznih škodljivcev, ki se na tej rastlini pojavijo. Večino škodljivcev bomo ugnali z arzenskimi pripravki. Za zatiranje gličičnih boleznih bomo uporabljali običajna sredstva, ki vsebujejo baker ali druge učinkovite snovi.

SADNO DREVJE:

Že v drugi polovici maja se pojavijo v večjem številu razne vrste uši, ki se najraje naselijo na koncu mladih poganjkov ali na zelenih listih. Te živalice sesajo rastlinske sokove in močno prizadenejo rastlino. Proti temu bomo uporabljali nikotinska sredstva (Nicol) ali splošno sredstva, ki delujejo proti vsem žuželkam. Na sadnem drevju bomo pincirali premočno rastoče poganjke, če nam ti ne služijo za gradnjo ali za izpopolnitev krone. Pazimo tudi na pojav češnjeve muhe; to zatremo, če drevo poškopimo z močljivimi praški. Prvič škropimo 10 dni po prvem pojavu muh ali ko češnje začno rdečiti.

NA TRAVNIKI:

Vnovič poudarjamo, da ravna nespametno, kdor čaka s košnjo, da trava odcvete v upanju, da bo več sena. Četudi bo nakosil kak kilogram sena več, bo njegova kakovost neprimerno slabša. Odlaganje košnje gre samo v škodo naše živinoreje. Letošnje deževno vreme v maju je pač zelo zavrlo košnjo. Po končani košnji bomo polili po travniku gnojnico, kateri bomo dodali nekaj superfosfata. S tem gnojenjem bomo dosegli hiter učinek. Trava bo takoj pognala, še posebno, če pade kaj dežja.

Dr. Pavel Apovnik naš kandidat!

(Nadaljevanje s 1. strani)

Skupaj z drugimi

Na podlagi dosedanjega dela in tesnega kontakta z odborniki in volilci je torej po našem mnenju prav Klub poklican, da se postavi v prvo vrsto in skupno z drugimi organizacijami in posamezniki formulira platformo za samostojni nastop, je dejal F. Warasch in pri tem imel pred očmi dejstvo, da ima Klub v svojih vrstah občinske odbornike, ki pripadajo narodno-politično tako Narodnemu svetu ali Zvezi slovenskih organizacij, ali pa niso nikjer organizirani.

Za tako široko zasnovan koncept kandidature pa je potrebno imeti tudi takega nosilca liste, ki po značaju in sposobnosti zmora privabiti čim več koroških volilcev. Odbor je

videl te sposobnosti uresničene v osebnosti dr. Pavla Apovnika.

Zadnje dni maja je imela klubska delegacija razgovor s predsedstvom NSKS, pri katerem so se sporazumeli, da bo predsedstvo NSKS priporočilo izrednemu občnemu zboru dne 16. junija, da potrdi tudi Narodni svet od Kluba predlagano platformo z dr. Apovnikom na čelu liste.

Delegacijo Kluba je sprejel tudi predsednik ZSO, dr. Franci Zwitter. Ta v podrobnostih ni zavzel stališča, pač pa obljubil predložiti zadevo obema odboroma Zveze, ki sta na skupni seji potrdila svoječasne sklepe ter se odločila za tako imenovano ekvidistanco do slovenske samostojne liste.

Dr. Apovnik - nov prijem v politiki koroških Slovencev

V svojem govoru je dr. Pavel Apovnik občinskim odbornikom in njihovim namestnikom nakazal, kako si zamišlja kandidaturo in okvirni program.

Najprej se je dotaknil zastrupljenega družbenega ozračja, v katerem imajo Slovenci živeti, nato prešel na protislovenske težnje v koroških strankah, obsodil neizpolnjevanje člena sedem državne pogodbe in poudaril važnost samostojne, neodvisne politike. „Naša realna in kritična ocena politične situacije mora priti do izraza tam, kjer učinkuje: pri volitvah! Najboljši interpreti naših življenjskih interesov smo mi sami!“ Te Apovnikove besede ne pomenijo, da se ogreva za nacionalizem. On namreč vidi tesno povezanost nacionalnega in socialnega vprašanja. Po njegovi zamisli naj bi program samostojne liste vseboval predvsem točke kot: Mir in enakopravnost, soodločanje v

deželi — pri usmerjanju gospodarskega razvoja, gospodarstvo je treba pospeševati v vsej deželi — nujno v tistih predelih, ki so bili doslej zanemarjeni; pospeševanje gospodarstva ne sme biti instrument raznarodovanja; primernejša zaposlitev mladine in delovne sile nasploh; pomoč ogroženim kmetom; večja skrb za šolsko in izvenšolsko izobraževanje, kulturna politika mora upoštevati narodnostni značaj Koroške.

Svoje obrazložitve je doktor Apovnik zaključil z izjavo: „Naš program je in bo tak, da ga more sprejeti in podpreti vsak, ki nas prizna kot subjekt politike in političen faktor v deželi, ki se bori za mir in enakopravnost na Koroškem, za sodelovanje in sožitje med koroškimi Slovenci in demokratično usmerjenimi, tolerantnimi nemškogovorečimi so- deželani. To je tista solidna, realna baza, na kateri moremo in moramo graditi.“

Odborniki vzpostavili platformo za samostojni nastop

Apovnikovemu referatu je sledila debata, v kateri se je velika večina navzočih izrekla za zgoraj navedene sklepe klubskega odbora, odobrila platformo v predlagani obliki ter sprejela kandidaturo dr. Apovnika.

Izvolili so tudi posebni petčlanski odbor Kluba (Vouk, dr. Apovnik, Antonič, Trampuš in Poganič), ki ima nalog, da se pogovarja in pogaja z organizacijami in posamezniki, ki želijo podpreti platformo.

Po zborovanju je Klub priredil tiskovni

razgovor za novinarje. Vodstvo Kluba je informiralo zastopnike tiska, radia in televizije o samostojnem nastopu koroških Slovencev in tako predstavilo nosilca liste širši javnosti.

Z vzpostavitvijo platforme in z imenovanjem nosilca liste je Klub slovenskih občinskih odbornikov ustvaril alternativo, ki pomeni za Slovence v deželi nalogo in možnost, da se osamosvojijo, združijo in uveljavijo.

-kl-

TUDI LETOS:

Praznični dnevi „Foruma“

Kakor lansko leto, tako prirejajo tudi letos vse trgovine „FORUMA“ po vsej Avstriji praznične dneve, tako imenovani „Kirtag“.

Poleg posebno ugodnega nakupa je obiskovalcem na razpolago bogat kalendar prireditev. Trgovina FORUM v Celovcu je začela s svojim izrednim programom že v petek, 7. junija, ko je kočija — vlekla sta jo dva Haflingerjeva konja — z zabavno-instrumentalnim ansamblom „Argaton“, ki je igral vesele viže, vozila po celovških ulicah; ob tej priložnosti so delili pasantom primerna darila. V soboto, 8. junija, je bil ob 10. uri jutranji koncert v restavraciji „FORUMA“ — igrali so „Griffner Buam“.

Ponedeljek je bil posvečen športu: pod geslom „Razgibaj se v Forumu“; v športnem oddelku v 1. nadstropju je bil obiskovalcem na voljo domači trener. Ob veseli igri in dobrih zmogljivostih so prejeli nekateri lepe nagrade.

Nadaljne atrakcije prazničnih dni v „FORUMU“ so: razstava narodnih noš, predstava folklorne skupine „Edelweiß“, lutkovno gledališče za otroke, filmske predstave in tekmovanja v namiznem tenisu.

Višek v trgovini „FORUMU“ pa bo brez dvoma avtokorzo, povezan z razstavo kopalnih modnih kostumov v soboto, 22. junija. Na avtokorzu bodo sodelovale tele celovške avtomobilске trgovine, ki bodo

razstavile najboljše in najnovejše modele avtomobilov svetovnih tovarn: Teyrowsky (Alfa-Romeo) 4 vozila, Jerhot (Citroen) 4 vozila, Kropfitsch (Fiat) 4 vozila, Kaposi (Ford) 5 vozil, Trampitsch (Opel) 5 vozil, Wurm (Peugeot-Renault) 6 vozil, Karl Jowei-nig (SAAB — Datsun — Škoda) 6 vozil.

B. L.

X. svetovno nogometno prvenstvo v Nemčiji

Na današnji dan se začnejo v Zvezni republiki Nemčiji tekmovanja za svetovnega nogometnega prvaka. Za finalni del X. svetovnega nogometnega prvenstva se je uvrstilo 16 najboljših moštev sveta, ki so razdeljena v štiri skupine:

V I. skupini igrajo: Čile, Zahodna Nemčija, Vzhodna Nemčija in Avstralija.

V II. skupini so: Jugoslavija, Brazilija, Zaire in Škotska.

V III. skupini so: Švedska, Bolgarija, Nizozemska in Urugvaj.

V IV. skupini pa igrajo: Haiti, Italija, Poljska in Argentina.

— Švedska (povzetek); Haiti — Poljska (povzetek)

ČETRTEK, 20. junija:

14.00 Ponovitev svetovnega nogometnega prvenstva (izvleček)

SOBOTA, 22. junija:

15.45 Brazilija — Zaire
17.45 Jugoslavija — Škotska
19.20 Zah. Nemčija — Vzhodna Nemčija
22.30 Brazilija — Zaire (povzetek); Avstralija — Čile (povzetek); Jugoslavija — Škotska (povzetek); Zahodna Nemčija — Vzhodna Nemčija (povzetek)

PONEDELJEK, 24. junija:

14.00 Ponovitev svetovnega nogometnega prvenstva (izvleček)
21.20 Telešport

To je bil razpored tekem v predtekmovalnih skupinah svetovnega nogometnega prvenstva za leto 1974.

Po dve najboljši enajsterici iz vsake skupine bosta v nadaljevanju svetovnega prvenstva igrali v dveh polfinalnih skupinah.

Drugouvrščeni moštvi iz polfinalnih skupin se bosta pomerili v tekmi za 3., prvoouvrščeni enajsterici pa za 1. mesto.

PLES SLOVENSKEGA ATLETSKEGA KLUBA

Nogometaši, znanci in prijatelji Slovenskega atletskega kluba vabijo na

ples

ki bo v nedeljo, 16. junija, ob 20. uri pri Šoštarju v Globasnici. Vstopnina: V predprodaji 15.— šil., pri večerni blagajni pa 20.— šilingov. Igrajo „OBMEJNI FANTJE“.

Zanimivosti

SEDEM LET ZAPORA ZA 5 ŠIL. PLENA

Perujcu Josue Orillu Melevanu, kljub najboljši volji ne bi mogli dodeliti diplome v gospodarskih vedah; za rop, ki mu je nesel osem solesov (okoli 5 šil.) so mu sodniki prisodili kar sedem let zapora. Sodniki so bili tako strogi, ker je Soles napadel 70-letnega reveža na cesti in mu odnesel ves denar, ki ga je imel: 8 solesov. Nov kazenski zakonik, ki so ga odobrili pred kratkim, predvideva namreč izredno stroge kazni za tovrstne prekrške.

CLAY BO POSTAL FILMSKI ZVEZDNIK

Cassius Clay, namerava obesiti boksarske rokavice na klin in postati filmska zvezda. Te dni je podpisal pogodbo za snemanje filma, v katerem bo pokazal svojo boksarsko kariero. V naslednjem filmu pa namerava nastopiti v dramski vlogi. Prvi film naj bi pričel snemati v septembru — po Alijevem dvojboju z Georgeom Foremanom.

SMRT ZNANSTVENIKA

26. maja je v neki rimski kliniki umrl italijanski geofizik prof. Enrico Medici. Javnost ga je posebno poznala in cenila kot izrednega pričevalca za evangelij, katerega je vedno pojmoval v najtesnejši zvezi s poklicnim, družbenim in zasebnim življenjem.

11 MILIJONSKIH MEST

Milijonskih mest v Sovjetski zvezi so začetkom letošnjega leta našteali 11. Še leta 1959 so imeli nad milijon prebivalcev samo mesta Moskva, Leningrad in Kijev. Letos so se v »klub milijonarjev« vključila še mesta Taškent, Bakud, Harkov, Gorki, Novosibirsk, Kujbišev, Sverdlovsk in Minsk.

Že pred koncem prihodnjega leta pa se bo število mest z nad milijon prebivalcev v SZ povečalo na 20.

BOJ ZA BALTIK

»Severna riviera«, kakor so do nedavnega imenovali tudi Baltik, je izgubila še tisto malo mikavnosti, ki je je ostalo za turiste. Morje, ki deli Sovjetsko zvezo, Poljsko, Vzhodno in Zahodno Nemčijo, Dansko, Švedsko in Finsko, je dobilo nič kaj laskav vzdevek najbolj onesnaženega morja na svetu. V vode Balti-

ka se dnevno zlivajo in izločajo naravnost nepojmljive količine industrijskih in drugih odpadkov. Obaltiške dežele so morale končno nekaj storiti za rešitev svojega morja.

V Helsinkih so podpisali sporazum, ki zavezuje vse baltiške države, da bodo prenehale z onesnaževanjem morja. Škoda, ki je že v Kielu, pa ne bo mogoče tako hitro odstraniti.

TRIM ZA POTNIKE

Na postajališčih ljubljanskih mestnih avtobusov pred konzorcijem in pošto se večkrat ustavi toliko vozil, da mora potnik pošteno steči, da ujame svoj avtobus. Seveda, če prej ne odpelje.

Spričo tega stanja ljubljansko »Delo« predlaga komunalcem in podjetju Viator, naj bi v prid obče fizične kondicije potnikov uredili ob postajališčih trim steze, če že ni drugega izhoda in morajo ljudje teči za avtobusi.

TATVINA NA POLICIJSKEM POVELJSTVU

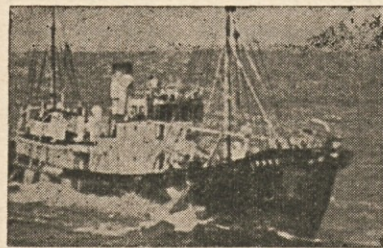
Konec prejšnjega tedna so drzni tatovi vlomili na sedež bruseljske brigade za informacijo o kriminalcih in odnesli več kot milijon belgijskih frankov ter zajeten sveženj tajnih dokumentov.

Posebno policijsko brigado so ustanovili pred dvema letoma na pobudo ministrstva za pravosodje. Sestavljajo jo bivši žandarji in agenti sodne policije, saj gre za korpus, ki deluje za kulisami, zbira informacije o prekupevalcih in tihotapcih mamil ter o nasilnih dejanjih. Agenti ne nastopajo več v svojstvu agentov sodne policije in zato ne morejo aretirati tatov. Kaže pa, da so v dveh letih bojih s prekupevalci mamil in velikimi zločinci pozabili, da obstajajo tudi navadni žeparji, ki ti kar mimogrede sunejo listnico iz žepa.

ELEKTRIČNA ENERGIJA NA SONCE IN VETER

Na severni obali Egipta bodo zgradili električno centralo, ki jo bo pogajala energija sonca in vetra. Na tem projektu delajo egiptovski inženirji ob sodelovanju z ameriškimi strokovnjaki z univerze Oklahome že dve leti. Predvidevajo, da bodo z gradnjo te edinstvene elektrarne začeli že septembra letos.

BORIS PAHOR:

Parnik trobi nji

Ona je bila prvič s tako številno družbo na nedeljskem sprehodu in zdelo se ji je čudno, da ni bolj presenečena. Zakaj vse ji je počasi postajalo naravno, kakor da od zdavnaj hodi z njimi po tržaški okolici in da oni niso nikoli nehali biti tako razigrani. Da, niti malo se niso narejali, pristni so bili, in celó skoraj preveč brezskrbni, kakor da jim je bilo mar samo za sproščeno gibanje po prisojnem obronku.

„Jadran,“ je rekel Pepi, „si slišal o tistem napisu v Miljah?“ In pri tem je živo obračal glavo, da so se mu na čelu lasje zmeraj bolj delili v dva plava polmeseca. Nizka postava pa je še poudarjala mik narejene zaskrbljenosti njegovega obraza.

„Ne vem, o kakšnem napisu govoriš, Pepi.“ Jadran je hodil pred njim in je bil takšen, visok, z glavo za spoznanje postrani, kakor da je ves čas pripravljen, da bo najpoprej prislunil svojemu, nekje skrbno skritega dovtipu.

„A to veš, da je vse okoli miljskega žegna zid? To bi moral vedeti!“

Gruča je stopila za njima, samo Majda in Stanko sta hodila spredaj, a tudi onadva sta se ozirala.

Zdaj se je Pepiju posrečilo, da je Jadrana vendar zdržal.

„Čakaj no, kam tako bezljaš.“ In se je oziral, da bi mu pritrtili, a še bolj zato, da bi videl, ali je avditorij pripravljen.

31

„Rajniki so napisali na pokopališki zid svojo ljubezen do vodje!“

„Rajniki?“ In Jadran se je premaknil, da bi šel in se tako rešil praznih marenj; a njegov gib je bil hotén.

„Čakaj, saj ti Kontovel ne uide.“ In Pepi je vzdignil z razprtimi prsi svetla polmesca s čela, še zmeraj pa je držal Jadrana za komolec. „Prav kakor sem rekel, moj dragi. Davi grejo miljski meščani mimo dolgega zida in zagledajo velike mastne črke, ki so jih ponoči narisali pokojniki.“

VODJA, IMETI TE HOČEMO V SVOJI SREDI!

„Ha-ha,“ se je zarežal Srečko in ožil že tako ozka ramena. Pepi pa je izpustil Jadrana komolec in stegoval roko v Srečkovi lakti. „Fino, kaj?“ je rekel. „Fino, kaj?“ In je bilo videti, da bo od veselja zdaj zdaj celo zmignil z ušesi sebi in družbi v še bolj popolno zabavo.

Ona pa je stopala sredi nasmejanih obrazov in se ji je zdelo, da je preveč resna med njimi. Zavedala se je, da bi bila pred mesci zelo razočarana ob razpoloženju takšne družbe, da pa se zdaj z radovednim zanimanjem vživlja v novo ozračje in čuti, da jo to priteguje in da je njihova razigranost nalezljiva, čeprav ji sledi pazljivo in od strani.

„Kaj pa tista o norišnici, Pepi?“ Jadran se je zdaj sam ustavljal in položil nogo na belo skalo ob poti; slekel je jopič in si ga poveznil na ramena.

„Vem,“ je rekel Pepi. „O bazenu.“

„Nič ne bo, Pepi. Ta je v zvezi z živimi ljudmi, ne z mrličmi.“

„Aha, z živimi, že vidim. Zdaj si pa zares na pravi poti!“ Medtem pa si je odpenjal ovrtnik, kakor da se je šele zdaj zavedel, da je na obronku vroče in da je njegova srjaka še zapeta.

„Vodja se je torej odpravil na obisk...“

„No, da slišimo o živih,“ je rekel Pepi kakor sam sebi. „Šššššš!“ To je zdaj gruča, ki se je ustavila sredi poti, da je zbrana ob Jadranu kakor ob potujočem pridigarju.

„Vodja se torej odpravi na obisk v norišnico. Gotovo, povsod mora s svojo krepko postavo spodbujati ljudi k ponosu in samozavesti, ne? Tako je šel tudi tja. Kajpa, navdušeni ravnatelj mu je poprej sporočil, da ga navdušeni pacienti želijo imeti v svoji sredi. In on je šel.“ Jadran se je ustavljal in ozrl, kakor da je nekdo nakazal pripombo, v resnici pa zato, da bi ocenil napetost ozračja. „Torej prišel je. In da bi mu pokazal predanost svojih varovancev, jih ravnatelj zavoda da postaviti lepo v vrsto. Razumljivo, ne? No da. Tako torej stojijo kakor postrojene črne srjace. Brezhibno. Da, stojijo, pravim, ob ukazu moža, ki je prvi na koncu vrste, pa vsi hkrati vzdignejo tace v rimski pozdrav. ‚Dobro,‘ reče tedaj vodja in komaj vidno razklene železne ustnice in komaj vidno zgane železno brado. Sijajen slog, si misli, semkaj bi moral priti marsikateri caposquadra, da bi videl, kako se strumno salutira. A kaj vidi tam, tisti prvi, na koncu vrste, ni vzdignil roke! In široke prsi se premaknejo, in premaknejo se zatem tudi stopala, in že stoji vodja pred možem, ki je dal vrsti ukaz, sam pa drži roko lepo ob telesu. ‚Kaj pa ti,‘ ga vpraša, ‚zakaj nimaš vzdignjene roke?‘ In je strog, seve, a tudi strogo radoveden, kaj je pripravilo moža, da se je tako uporno ločil od drugih pacientov. A mož se tedaj rahlo nasmehe, kakor da vodji odpušča zmoto: ‚Ekscelenca, saj jaz nisem norec,‘ reče.“

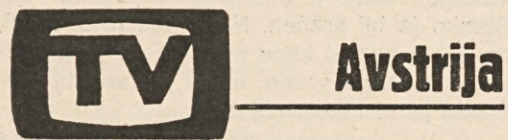
„Bravo!“ je vzkliknil Pepi.

Skupina je bila razvnetá, medtem ko se je Jadran sam pri sebi muzal. Dušan pa je nabiral kožo ob očeh, da so bile ujete v dva ščepca gubic. Tudi strmo pobočje in morje sta poživiljena, skoraj zavestno sodelujoča, se ji je zdelo. Saj, zakaj bolj kakor njihove domislice jo je ta trenutek vznemirjala vesela vest, da v ti skupini neštudentov (samo Zora je dijakinja) spoznava inačico tržaškega duha, ki jo je zmeraj pripisovala samo italijanskim someščanom. In si misli, da je po vrnitvi v Trst pravzaprav prišla v stik samo z zelo resnimi ljudmi. Predvsem z gospo Marijo in njeno družino. Gotovo, Vera je bolj živahna kot njena mama, a vendar ni v njenem značaju ne brezskrbne radoživosti ne

Celovec

NEDELJA, 16. 6.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 17. 6.: 13.45 Informacije — Ljudske pesmi — Iz ljudstva za ljudstvo (Pripoveduje Fric Perč z Obirskega). — TOREK, 18. 6.: 9.30 Za vsakega nekaj. — 13.45 Informacije — Sport — Otroci, poslušajte! — SREDA, 19. 6.: 13.45 Informacije — Poper in sol. — ČETRTEK, 20. 6.: 13.45 Informacije — Koroški zbori — Za našo knjižno polico. — PETEK, 21. 6.: 13.45 Informacije — Iz slovenske glasbene zakladnice. — SOBOTA, 22. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — Od srca do srca.

Avstrija

1. PROGRAM

SOBOTA, 15. junija: 14.30 Svetovno nogometno prvenstvo 1974 v Nemčiji — 15.50 Svetovno nogometno prvenstvo 1974 v Nemčiji: Urugvaj: Nizozemska — 17.45 Švedska: Bolgarija — 18.00 Poljska: Argentina; v odmoru reklama — 19.45 Čas v sliki — 20.20 Sport — 20.30 Kabaret, kabaret — 21.35 Sport — 22.00 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.05 Zgodbe, ki si jih ne moremo razložiti: Potovanje skozi čas — 22.30 Svetovno nogometno prvenstvo v Nemčiji 1974.

NEDELJA, 16. junija: 15.00 — 16.30 Svetovno nogometno prvenstvo — izvleček — 16.30 Za otroke od 7. leta dalje: Pustolovščina v Mavrični deželi — 16.55 Christobalito — 17.40 Za družino: Jadrali bi morali znati — 17.55 Suzi in Toni — lahko noč za najmlajše — 18.00 Joan Baez — 18.30 Prizma — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Sport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 Kralj šaljivcev: Danny Kaye. „Jakobowsky in polkovnik“, film — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja in šport.

PONEDELJEK, 17. junija: 18.00 Znanje — aktualno — 18.25 Suzi in Toni, lahko noč za najmlajše — 18.30 Raji živali — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.55 Oddaja za predsedniške volitve — 20.06 Sport — 20.15 Panorama — 21.15 Šola za starše — 21.25 Stop! Prometni magazin ORF — 22.25 Čas v sliki — nočna izdaja.

TOREK, 18. junija: 15.50 — 17.45 Svetovno prvenstvo v nogometu 1974 v Zahodni Nemčiji: Zvezna republika Nemčija proti Avstraliji — 18.00 Walter in Connie — 18.25 Tutu, lahko noč za najmlajše — 18.30 Rožnardeči panter — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — aktualno — 19.25 Svetovno nogometno prvenstvo 1974 v Nemčiji: Škotska proti Braziliji — 21.20 Čas v sliki in kultura — 21.50 Predsedniške volitve — 21.55 Film — 22.40 Izvleček svetovnega nogometnega prvenstva.

SREDA, 19. junija: 10.00 Televizija v šoli: Kibernetika, od 8. šolske stopnje — 10.30 Kaj je racionalizacija, od 10. šolske stopnje — 11.00 Program za delavce: Pri sedmem svitanju — 14.00 — 15.25 Izvleček svetovnega nogometnega prvenstva — 16.30 Za otroke od 6. leta dalje:

Razburjenje zaradi Pavle — 17.10 Risanje — slikanje — oblikovanje — 17.35 Za otroke od 7. leta naprej: Lassie — 18.00 Tečaj francoskega jezika — 18.25 Tutu, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kuhinja v televiziji — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Svetovno nogometno prvenstvo 1974 v Nemčiji: Argentina proti Italiji — 21.20 Čas v sliki in kultura — 21.55 Duke Ellington — 22.30 Svetovno nogometno prvenstvo 1974 v Nemčiji — izvleček.

ČETRTEK, 20. junija: 10.00 Televizija v šoli: Kaj lahko postanem? Gradbeni poklici; od 6. šolske stopnje — 10.30 Angleščina v televiziji: Otroci v družbi; od 5. šolske stopnje — 11.00 Sezonski delavci; od 7. do 9. šolske stopnje — 11.30 Gost pri A. C. Artmannu; od 11. šolske stopnje — 12.00 Kemična reakcija; od 11. šolske stopnje — 14.00 — 15.30 Svetovno nogometno prvenstvo 1974: izvleček — 18.00 Tečaj italijanskega jezika — 18.25 Tutu, lahko noč za najmlajše — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF — danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Sport — 20.15 Kelly, razbojnik. Pustolovska balada o življenju in smrti irskega upornika Neda Kellyja v Avstraliji ob koncu prejšnjega stoletja — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja.

PETEK, 21. junija: 10.00 Televizija v šoli — Zvok po človeški roki — 10.30 Cerkevna zgodovina; od 8. šolske stopnje — 11.00 Program za delavce: Milijonar — 12.20 Klub seniorjev — 18.00 Zeleni svet — Novosti v poljedelstvu — 18.25 Tutu, lahko noč za najmlajše — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 18.55 Oddaja Avstrijske sindikalne zveze — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Sport — 20.15 Kako dolgo bi radi imeli? — 21.30 Odrito povedano — 22.30 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.35 Ljubezen leta 1950: „Grešnica“.

SOBOTA, 22. junija: 15.45 — 17.45 Svetovno nogometno prvenstvo 1974 v Nemčiji: Zaire proti Braziliji — 17.45 — 19.15 Tekma med Jugoslavijo in Škotsko — 19.20 — 20.15 Zvezna republika Nemčija proti Vzhodni Nemčiji — 21.20 Čas v sliki — 21.55 Duke Ellington — 22.30 Svetovno nogometno prvenstvo 1974 v Nemčiji.

2. PROGRAM

SOBOTA, 15. junija: 16.30 Za otroke od 5. leta dalje: Hišica — 16.55 Za družino: Klub seniorjev — 17.15 Mnenja sem — 18.20 Gospodarstvo gledano od blizu — 18.25 Suzi in Toni, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Dober večer v soboto ... reče Heinz Conrads — 19.20 Mini-Max — 19.45 Čas v sliki — 20.15 ORF — danes — 20.20 Znanstvena poročila — 20.15 Okolica — 20.30 EDNA, film po romanu Jeremyje Sandforda — 22.05 Prekletstvo nasilja, film iz življenja na Divjem zapadu.

NEDELJA, 16. junija: 18.00 Tedenski magazin — 18.20 Nosim v srcu ... Zgodba Hansa Moserja — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Kultura — posebno — 20.10 Okolica — 20.15 Poroka, igra po delu Eliasa Canettija — 21.40 Vprašanja kristjana — 21.45 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 17. junija: 18.30 Iz šolske televizije: Kaj je vražjeverstvo? — 19.00 Življenje v nevarnosti: Ogrožena pokrajina — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Impulzi — 21.45 Avstrija v sliki — 22.05 Čas v sliki in kultura.

TOREK, 8. junija: 18.30 Iz šolske televizije: Kemična reakcija — 19.00 Živali in njihov svet — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Desetletnica smrti slavnega komika Hansa Moserja: Milijonar — 21.35 Galerija — 22.05 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — aktualno — 22.05 Znanje — aktualno.

SREDA, 19. junija: 18.30 Iz šolske televizije: Uporabna fizika: Ležišče in mazanje — 19.00 Igra s pojmi: Kaj se pravi etablirano? — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 V. I. P. — zibelka — 22.00 Avstrija v sliki.

ČETRTEK, 20. junija: 18.30 Iz šolske televizije: Sezonski delavci — 19.00 Igraj z nami harmoniko — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Dalje, dalje — 21.45 Mednarodno tekmovanje v skokih v vodo; prenos iz dunajskega mestnega kopališča — 22.30 Avstrija v sliki — 22.50 Čas v sliki in kultura — 23.20 Sportni mozaik.

PETEK, 21. junija: 18.30 Pionirji modernega

slikarstva: Georges Seurat — 19.15 Učne tehnike za odrasle: Pet glavnih pravil — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.20 Spotoma ob koncu tedna — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 In spet skočim čez luže. Zgodba dečka, ki je z velikim pogumom premagal posledice otroške ohromelosti — 21.45 Mednarodno tekmovanje v plavanju; prenos iz dunajskega mestnega kopališča — 22.30 Avstrija v sliki — 22.50 Čas v sliki in kultura.

SOBOTA, 22. junija: 16.50 Za otroke od 5. leta naprej: Listamo po slikanici — 17.10 Pošiljka z mišjo — 17.35 Za otroke od 6. leta naprej: Mašenka in medved — 17.55 Za družino: Družina — Patridge — 18.20 Gospodarstvo videno od blizu — 18.25 Tutu, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Dober večer v soboto zvečer ... reče Heinz Conrads — 19.25 ORF danes — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Znanstvena poročila — 20.05 Okolica — 20.15 Veter mi je pripovedoval pesem — 21.50 Bunny Lake je izginil. Kriminalna zgodba o skrivnostni ugrabitvi deklice po romanu Evelyine Piper.

Ljubljana

NEDELJA, 16. 6.: 9.20 W. S. Reymont: Kmetje — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.00 Mozaik — 11.05 Otroška matineja — 12.00 Poročila — Nedeljsko popoldne — 17.40 Propagandna oddaja — 17.45 Poročila — 17.50 Retrospektiva jugoslovanskega filma: Mirno poletje — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Tedenski zunanje-politični komentar — 20.30 3-2-1 — 20.40 V gosteh pri Nušiču — 21.30 Borec včeraj in danes — 21.58 Propagandna oddaja — 22.00 Sportni pregled — 22.20 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 17. 6.: 16.45 Madžarski TV pregled — 17.50 A Papler: Hudobni graščak — 18.15 Obzornik — 18.30 Ali rastline čutijo — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.30 Kaj hočemo — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.30 Sodobna oprema — 20.40 M. Majstorovič: Sosedje — 21.50 Kulturne diagonale — 22.20 TV dnevnik.

Sörg - SAK 2:4 (0:2)

V predzadnjem kolu nogometnega prvenstva 2. D. razreda je Slovenski atletski klub igral na tujem proti Sörgu. Domače moštvo je zelo neugoden nasprotnik, saj je premagalo Launsdorf doma z 2:1, tako da so nogometaši SAK igro vzeli zelo resno.

Igra se je pričela zelo nervozno. Kar v začetku so imeli domačini dve priložnosti, kateri jim je vratar Hočevar izvrstno preprečil. Nato se je SAK ujel in prevzel igro v svoje roke ter šel z 1:0 v vodstvo. Gol je zadel Ferra. Ta zadetek je dal SAK močno moralno podporo in odslej je igral samo še Slovenski atletski klub. Uspeh te ofenzive je bil drugi gol, ki ga je dal Mirko Oraže. S tem rezultatom se je končal prvi polčas.

V drugem polčasu pa je domačim kar v začetku uspelo premagati vratarja SAK. V tem času pa je oviral zelo močan veter na-

pade SAK. Kljub temu pa je uspel Foltju tretji gol. Težka napaka obrambe je omogočila, da so domačini znižali na 2:3. Sledila je močna ofenziva Sörga. V teh kritičnih fazah pa se je vratar Hočevar izkazal, kaj je vreden. Vsako žogo, ki je prišla na njegova vrata, je izvrstno branil. V to ofenzivo Sörga pa je padel 4. gol za SAK. Zopet je bil strelec Jože Ferra.

Igrali so: Hočevar; Janez Pandel, Hribar, Lampichler, Wošic; Wrolich (Lipusch), Oraže, Marijan Pandel; Hanzi Wieser, Ferra, Folti Waldhauser.

Zadnje tekmo v tem prvenstvu pa bo SAK igral v nedeljo, 16. julija, na domačem igrišču proti Glanegu.

● Po igri vabi SAK vse pristaše na ples, ● ki bo v Globasnici pri Šoštarju. Za zavo bo poskrbel „Obmejni kvintet“.

MAROKO ZAHTEVA ŠPANSKO SAHARO

Iz Tunisa poročajo, da bo maroška vlada postavila zahtevo, da se Maroku prizna suverenost nad delom Sahare, ki je pod pokroviteljstvom Španije. Gre za ozemlje 266.000 kv. metrov, na katerem živi 75.000 prebivalcev. Od kar je Portugalska pripravljena odpovedati se nadvladi nad kolonijami, se je začutil pritisk afriškega prebivalstva tudi v drugih afriških deželah, tako npr. v Rodeziji in Južni Afriki proti belcem in njihovi oblasti.

Kundgebung in Eberndorf

(Nadaljevanje s 1. strani)

und untereinander zu sprechen und den Gottesdienst auf diese Meinung zu feiern.

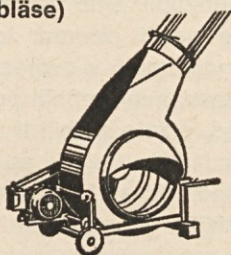
Die katholische Kirche Kärntens sieht es als ihre Aufgabe, an, zu einer Harmonisierung des Zusammenlebens von Deutschen und Slowenen in Südkärnten ihren Beitrag zu leisten. Dazu erachtet sie es als entscheidend, daß bei aller Würdigung des Wertes von Volk, Kultur und Sprache der absolute Vorrang der Grundsätze des Christentums, besonders das Gebot der Liebe und des Friedens zu wahren ist.

Klagenfurt, 1974 06 07

Pihalnike (Heugebläse) od S 3.300.—

in druge poljedelske stroje

vam dostavlja na dom

Jožef Pernè

KLANČE 39

9132 Galicija — Gallizien

Naš tednik

izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglašnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 100.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Zrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

RUTAR-CENTER

● ugodno dobavi

● in hitro na dom dostavi

RUTAR CENTER, A-9141 Dobla vas — Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381